

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

26. An qui audit Missam ab vno Sacerdote à consecratione vsque ad
sinem, & postea ab alio vsque ad consecrationem, satisfaciat præcepto?
Et non est dubium; Quod satisfaciat, si priorem partem Missæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Missæ deferant, puta vinum, aut thius, cenferi præfentes. & satisfacere; neque enim abesse cenferur, qui eidem Sacrificio inferuit. Limitat verò Bonacina modò non recedant ab Ecclesiâ; si enim recedant, non dicuntur interesse Missæ corporaliter; atque aded nec præcepto satisfacere, nisi forte breui tempore adfint. Quæ limitatio probabilis est; sed non videtur omninò necessaria; nec enim ille cenferur præfens Missæ ex eo præcise, quòd sit in Ecclesiâ, in qua sæpe sunt, & possunt esse, qui non cenferunt corporaliter præfentes Missæ, vt patet; & maximè in magnis Ecclesiis; vt in Cathedralibus; sed tunc cenferur quis præfens, qui feruit in eo, & cooperatur Missæ; quod potest præstare etiam extra Ecclesiam. Ita Dicastillus.

4. Sed opinionem negatiuam, præter Fagundez, Bonacinâ, & Trullench docet Castrus Palauus, tom. 4. tr. 22. punct. 16. n. 7. quia nescio quâ ratione cenferi posses præfens Sacrificio; quantumvis ob illius causam recesseris; non enim præsentia moralis cum absentia moralis consistere potest. Qui autem à Templo recedit etiam occasione deferendi Sacrificio necessaria; absolute absens est, non solum physice, sed moraliter à Sacrificio; non igitur illi præfens esse potest. Verum his non obstantibus; sententiam Dicastilli, & Leandri puto esse probabilem.

RESOL XXV.

An si quis adesset præfens tempore consecrationis, satisfaceret præcepto Missæ?
 Et quid, si quæ voluntarie, & sine necessitate exeat ante consecrationem, & vtraque facta redeat, an censetur omisisse partem notabilem, ita vt non impleat præceptum Missæ?
 Et quid, si omisisset à consecratione inclusiue, vsque ad Pater noster etiam inclusiue?
 Et deducitur, an essentia Sacrificij consistat in consecratione, vel Communione?
 Et an qui venit in medio Missæ vltima, teneatur saltem audire illam partem, quæ restat?
 Sic etiam Feria sexta Hebdomadæ Sanctæ non tenetur quis, adesse Officio illius diei, etiam occurrente Festo?
 Et an qui tempore consecrationis ingressus fuisse Sacrificium, vt offerret aliquid ad Sacrificij cultum necessarium, satisfaciatur præcepto audiendi Missam?
 Et docetur cum satisfacere præcepto audiendi Missam, etiam si in illa audienda voluntariam mentis euagationem, & distractionem haberet?
 Idem est in recitatione Horarum canonicarum? Ex part. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 61.

Sup. hoc in Ref. præterita, §. Sed ego, ante mediū, vers. Doctores. Sed lege eā per totam.

Sup. contento in hoc §. supra in Ref. 22. cur. sim prope finem. à vers. à quietra.

Sup. hoc in 1. num. 4. vbi ait. Queritur, an qui non adesset

§. 1. Negatiuam sententiam docet Marchantius in resol. Past. de Sacram. tr. 4. c. 6. quæst. 4. vbi sic ait. Similiter dicit, si quis voluntarie & sine necessitate exeat ante consecrationem; & vtraque facta redeat, cenferi omisissam partem notabilem, quia essentialis est sacrificio.
 2. Verum affirmatiuam sententiam docet Hurtado disputat. 5. de sacrificio Missæ, difficul. 1. vbi ita asserit. Omisio partis Missæ à consecratione inclusiue vsque ad Pater noster etiam inclusiue, est mortalis ob dignitatem huius partis, non tamen omisio solius consecrationis, quamuis totius; bene tamen omisio totius consecrationis, & sumptionis, quamuis assistatur intermedio ob dignitatem harum duarum partium. Sic ille.
 3. Sed ego vtramque sententiam amplecti posse puto cum Ioanne de Lugo de Sacram. disp. 22. sect. 1. num. 4. vbi ait. Queritur, an qui non adesset

Missæ tempore consecrationis, & adesset omnibus partibus essentialibus, in qua essentialiter consistit substantia sacrificij, ergo qui tunc non adesset, non adesset oblationi sacrificij. Respondeo loquendo propter intrinsicam esse dicendum, quia tamen sub opinione est, an essentia sacrificij consistat in consecratione, vel communionem, vt supra vidimus, potest in praxi amplecti hanc, vel illam sententiam; si tamen esset consecrationis, & communionis tempore, non satisfacisset præcepto. Ita Lugo, vbi etiam n. 6. querit, an qui non potest Missam integram audire, quia venit, v. g. in medio Missæ vltimæ, teneatur saltem audire illam partem quæ restat; & post citatam mentem sententiam affirmantem ipse cenferi distinguendum, vel aliquis potest adesse consecrationi, vel non si potest, credo quòd teneatur illi adesse, quia illa est pars principalis, & reliqua pertinent ad eius complementum; si verò peracta sit consecratio, non tenetur reliquæ parti adesse; sic enim feria sexta Hebdomadæ sanctæ non tenetur adesse officio illius diei, etiam occurrente festo, quia deest consecratio; sed illi, qui veniunt peracta consecratione, solum adesse communioni, & orationibus, quibus etiam adesse potestatem tenent; si verò peracta sit consecratio, non tenetur illi parti, quàm illa feria sexta, vtraque enim communio fit à Sacerdote vt ministro publico, & nomine Ecclesiæ, vt vidimus in superioribus. Vnde potestatem infero qui nullo modo potest adesse tempore consecrationis, licet potest adesse omnibus aliis partibus, nò obligari ad eas audiendas. Ratio à priori est, quia adesse Missæ, vt vidimus, non est solum cooperari esse, sed offerre sacrificium simul cum Sacerdote offerente; qui autem non adesset tempore consecrationis, non offeret sacrificium illud, nisi generali ratione, licet omnes alij fideles, ergo non obligatur ad assistendum aliis partibus, sicut in die, nec in die Parochia obligatur, propter eandem rationem. dixi tamen, potest nullo modo potest adesse, nā si quis eo tempore ingressus fuisse sacrificium, vt offerret aliquid ad sacrificij cultum necessarium, ille aliquo modo dicetur adesse esse consecrationi, & facere vnum corpus, cum illis qui assistunt. Hæc omnia P. Lugo, satis quidè probabiliter; qui etiam sect. 2. n. 26. me citato docet cum satisfacere præcepto audiendi Missam, etiam si in illa audienda voluntariam mentis euagationem, & distractionem haberet, quod idem mecum docet in recitatione Horarum Canonicarum.

RESOL XXVI.

An qui audis Missam ab vno Sacerdote à consecratione vsque ad finem, & postea ab alio vsque ad consecrationem, satisfaciatur præcepto?
 Et non est dubium; quòd satisfaciatur, si priorem partem Missæ prius audiat, & posteriorem posteriorem.
 Et an aliquis possit adimplere præceptum audiendi Missam sine graui violatione, si simul tempore audiatur à duobus Sacerdotibus, ab vno à principio Missæ vsque ad consecrationem, ab altero simul tempore à consecratione vsque ad finem?
 Et docetur posse aliquem eodem tempore per Missam audire, & satisfacere præcepto, voto, & penitentia. Idem est, si imponatur à confessorio penitentia audiendi, v. g. duas Missas, quæ penitens potest audire simul tempore à duobus Sacerdotibus? Ex part. 5. tr. 14. & Misc. 2. Ref. 52.

§. 1. Non est dubium, quòd satisfaciatur, si priorem partem Missæ prius audiat, & posteriorem

posteriori. Difficultas est in casu proposito, quando prius ab vno sacerdote audio posteriorem partem, & deinde ab alio priorem, & neminem inueni hunc dubium pertractare, nisi Turrianum in *selectis disp. part. 2. disp. 16. dub. 7.* ubi obseruat in tali casu non paucos viros doctos existimare, non esse graue peccatum hoc facere, quando non est magna interruptio temporis, quia solum adest hic inuersio temporis, quae non videtur magna deformitas, sicut dicunt Doctores de inuersione ordinis in recitatione Horarum Canoniarum, & dictus Turrianus non audeo damnare hanc sententiam, sed relinquit iudicio Doctorum. Et ego, vt verum fatear, etiam non audeo damnare de peccato mortali sic audientem Missam.

2. Nota tamen hic obiter contra Turrianum nimis quidem audacem in censurandis opinionibus, non esse improbabile, vt ipse putat *ubi supra*, posse aliquem adimplere praecipuum audiendi Missam sine graui violatione, si simul tempore audiat à duobus Sacerdotibus ab vno à principio Missae vsque ad consecrationem, ab altero simul tempore à consecratione vsque ad finem, quod probabiliter praeter Doctores quos citauimus in *part. 2. tract. 17. res. 18.* docet ex eadem Societate Hurtadus de *Sacrament. tom. 2. de sacrificio Missae, disp. 5. difficult. 4.* & Faustus de *Euchar. lib. 2. quest. 389.* qui etiam docet posse eandem eodem tempore tres Missas audire, & satisfacere praecipuo, voto, & poenitentiae iniunctae de audiendis tribus Missis. Turrianus verò *loco citato* negat, quòd si imponatur à Confessario poenitentia audiendi, verbi gratia, duas Missas, poenitentem satisfacere, si velit duas Missas simul tempore audire à duobus Sacerdotibus.

RESOL. XXVII.

An qui audit duas partes Missae successiue, diuidendo partes substantiales, satisfaciat praecipuo?

Et docetur non satisfacere praecipuo Confessarij de audiendis Missis duabus, illum, qui simul tempore ambas audiret, quod aliqui etiam asserunt de illo, qui ex voto, vel poenitentia sibi iniuncta tenetur audire tres Missas, aut plures?

Et quaeritur, an essentia Sacrificij consistat in sola consecratione? Ex part. 8. tr. 7. & Misc. Ref. 89.

§. 1. Negatiue respondet Raphael Auerfa de *Sacram. Euchar. quest. 11. sect. 19.* ubi sic ait.

Item animaduertendum est non satisfieri posse audiendo successiue partem vnus Missae, & partem alterius, si in vna parte continetur consecratio, & in alia sumptio, quia sic non assistit quis vni integro sacrificio: nec ex parte vnus, & parte alterius perficitur vnum moraliter sacrificium. Et hoc ita esse videtur, etiam si quis seruato ordine harum partium, prius assistat consecrationi vnus Missae, & postea sumptioni alterius; quia ex iis non constituitur vnum moraliter sacrificium. Multò magis id apparet, quando prius quis assistit sumptioni vnus Missae, & postea consecrationi alterius. Sicut si Sacerdos quis sumeret de corpore, & sanguine Domini consecrato in alia Missa, & deud consecraret, sed non sumeret, vtique non diceretur ex hac duplici parte conficere vnum integrum sacrificium. In casu autem illo quo alius Sacerdos supplet defectum alicuius, verè est vna Missa, & vnum sacrificium, & omnes assistentes satisfacerent praecipuo: quia haec vnitas non consistit essentialiter in vnitate ministri, sed in vnitate morali ministerij, dum eadem victima plene, & perfecte sacrificatur per consecrationem & sumptionem. Et inter has duas ordo est de essentia,

Sup. hoc in Ref. seq. & in Ref. seq. 67.

Sup. hoc in Ref. seq. & in Ref. seq. 67.

Sup. hoc in Ref. seq. & in Ref. seq. 67.

quia in hoc consistit ratio huius sacrificij, vt idem Sacramentum prius conficiatur, ac postea consummetur.

2. Bene tamen admitti potest satisfieri, si quis assistat vni Missae quoad totam substantiam sacrificij, id est, à consecratione ad finem, & alteri Missae quoad alias orationes & lectiones, vt ab initio ad partem proximam consecrationi. Et in hoc vnitas & ordo non est de essentia, sed procedit illud exemplum de Horis Canonis. Atque in hoc potissimum sensu loquuti videntur vt plurimum Auctores prioris sententiae, dicunt enim quando peruenit quis ad Ecclesiam proximè ante eleuationem vnus Missae, & consequenter assistat alteri vsque ad eleuationem exclusiue. Sed tamen hoc ipsum non laudatur, nec à veniali culpa excusatur, si absque rationabili causa contingat. Huc vsque Auerfa.

3. Sed licet haec opinio ingeniosa, si tamen Doctores absolute asserunt ad obseruantiam huius praecipui, satis esse integram Missam audire, etsi pars ab vno, & pars ab altero sacerdote audiat, & non distinguunt, an vna pars audienda debeat continere consecrationem & sumptionem, nec ne. Adde quòd aliqui satis probabiliter asserunt essentiam sacrificij consistere in sola consecratione.

4. Nota etiam hic obiter P. Lugo de *Sacrament. Eucharist. disp. 2. num. 10.* & Turrianum in *selectis, part. 2. disp. 16. dub. 7.* docere, non satisfacere praecipuo Confessarij de audiendis Missis duabus, illum, qui simul tempore ambas audiret, quod aliqui asserunt, etiam de illo, qui ex voto, vel poenitentia sibi iniuncta tenetur audire plures Missas; sed probabile etiam quoad hoc vltimum contrarium esse, tenet Molfesius in *summ. tom. 1. tract. 7. cap. 17. n. 36.* Hurtadus de *Sacram. Euchar. disp. 5. difficult. 4.* & alij. Verum resolutio doctorum dubiorum videtur mihi dependere ex intentione vouentis, vel Confessarij, quae potest esse accommodata ad hoc vt satisfaciat plures Missas simul audiendo, quia reuera percipi sic potest fructus Missarum.

RESOL. XXVIII.

An Petrus satisfaciat praecipuo Missae, qui eodem tempore Sacramentum duorum Sacerdotum media ex parte audit, nempe Missam vnus Sacerdotis vsque ad consecrationem, & Missam alterius Sacerdotis à consecratione vsque in finem?

Et quòd, si has duas dimidiat Missas audiat successiue, quamuis non seruet ordinem?

Et an, qui duplicem Missam audire tenetur, possit eas simul audire, dum ea in duplici Altari simul celebrantur? Ex part. 2. tr. 17. & Misc. Ref. 18.

§. 1. Respondeo hoc successiue fieri posse, vt si quis veniens ad Ecclesiam tempore eleuationis Missae reliquum illius audiat, postea partem alterius vsque ad eleuationem. Sic Nauar. *cap. 21. n. 2.* Emanuel Sa *ver. Missae auditio, n. 2.* Sorus in *4. disp. 13. quest. 2. art. 1.* Henriquez *lib. 9. cap. 25. n. 8.* Barthol. ab Angelo de *Missae, §. 782.* & alij communiter, qui asserunt hoc facere, solum esse peccatum veniale, sine iusta causa.

2. Tota ergo difficultas est, an hoc sit licitum in eodem tempore. Negat Reginaldus *rom. 2. lib. 19. cap. 2. quest. 3. num. 26.* ubi ait. Caterum videtur omnino tenendum, Missae auditionem non integrari sufficienter per duas medietates, quando quis vniam medietatem audit ab vno sacerdote, qui Missam incipit, & eodem tempore alteram medietatem, ab altero sacerdote, qui est in medio Missae, nam consuetudo in

Sup. hoc supra in Ref. 24. §. 1. prope finem, & in aliis eius not. Et sup. contento in hoc §. vlt. in Ref. praeterea prope finem, & infra in Resol. 25. etiam prope finem, vel si posse, etiam pro voto contento in hoc §. in iisdem locis, & in aliis Ref. & §. corum annotatione num.

Sup. hoc supra in Ref. 26. §. 1. & in Ref. 27. à principio.

Sup. hoc in Ref. seq. & in Ref. 1. post seq. Et qui dem. & a §. Relinquendo, vsque in finem. Sed lege eam per totam; & su-